

BÖLGESEL İSTİKRARDA TÜRK HALK KÜLTÜRÜNÜN YERİ ve ÖNEMİ

Dr. Ya ar KALAFAT
Halk Bilimci
yasar.kalafat@mynet.com

G R

Biz bu yaz m zda bölge halklar ile birlikte mütalaa etti imiz bölge Türklü ünü, halk kültüründen hareketle, teorik bir çerçeveye oturtup, kültürel dengeler itibariyle, kültür stratejisi üretmeye çal aca z. Bölge ile kastetti imiz alan; Türkistan' n bat s ndan ba layan, Kafkasya ve Kr m'dan, Do u Balkanlar, Anadolu, merkezli

Türk kültürlü halklar, sadece ve muhakkak, Türk soylu olan halklar de illerdir. Türk kültürlülük, say sal ve co rafi potansiyel olarak, Türk soylu miktar ve yay lma alan n rahatla ikiye katlar. Türk kültürlü halklar n kültürel kimli inin alt nda sadece bir halk n imzas yoktur. Bu kültürün yap c s , bölge halklar ve varisleri de, keza bölgede ya amakta olan bütün halklard r. Aynen Bozk r kültürünün, Bozk r halklar n n ortak eserleri oldu gibi, Türklerin Türk kltrllkte etkinli i, sadece kadim bir halk olu lar , ço unlukta ve birçok yerde bulunmu olu lar ile izah edilemez. Türk Kültür anlay nda, inkrc ve imha edici de il, sentezci karakterde olu u da tayin edici olmaktadır.

ran Türklü , 9 – 15 Eylül 2005 tarihleri aras ndaki seyahatimizde gzleyebildi imiz kadar ile bize göre, ciddi bir kimlik bunal m ya amaktadır. Bu bunal m, iki kesim taraf ndan, ran Türklü ünün k skaca al nmas sonucunun bir ürünüdür. ran devlet politikas , ran'da ya amakta olan halklar n, ranl l k politika kapsam nda eritilmeleri ad naKltr

Farslı k ad na baskı y sürdürmesi halinde Türk halktan ne derece destek görebilecektir? Süper gücün ran Türk halk na vaatte bulunmas , artlar bu olan ran Türklü ün de ne anlama gelir? Süper gücün ran'a Azerbaycan veya Türkiye'den giri yapmas halinde böylesi bir geli me bölge Türklü ünü nasıl etkileyebilir? Özel anlamda ran Türkmenli i co rafi yak nı itibariyle Türkmenistan Türkmenli i ile do al olarak daha yak n ili ki halindedir. Süper gücün ran'a müdahalesi Türkmenistan'da da yank lanma yapacaktır. Di er tarafta ran etnisitesini olu turan ve Türklü ü de yak ndan ilgilendiren Ermeniler ve Kürtler hatta Araplar da bu filmin aktörlerindendirler.

“Ortak Türk geçmi inden, ortak Türk gelece ine” konu ba lı kl ve Azerbaycan Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü'nün düzenledi i bir sempozyumda bütün bu aç klamalara yer vermemizin nedeni sempozyumun amaçlar aras nda “Türk folklorunun küresel toplumda tan t lmas ” hususunun da yer alm olmas d r. ifre kelimler; küresel güç, Türklü ün gelece i ve folklordur.

SONUÇ

Bildirimizi bu aç klamalardan sonra toparlamak gerekir ise; bildiri özet metninde de belirtti imiz gibi; d emperyalizm etno-kültürel özellikleri itibariyle ulus devletin demografik yap s n üniter yap lanmaya kar tehdit unsuru olarak geli tirmektedir.

Ulus devletteki dominant sosyal kesim çok kere birlikte ya ad halklara kar anti-demokratik davranarak üniter bütünlü ünü güçlendirebilece i sav üzerine kültür stratejileri geli tirmi tir. Türk halk tefekkürüne ithal olarak sokulan bu zihniyetin yerini geçmi te var olup zamanla yitirilmis olan halk kültür de erleri alabilirler. Bu de erler inkârc de il, payla mc d rlar. Bu de erlerde yok etme, imha etme de il, yeni sentezlere ula ma vard r.

Günümüzde kültürel güç ulus devletlerin üniter yap lanmalar ndan yana de il etnisiteden yana tav r koymaktadır. Böylece adeta ulus alt sosyal yap lanmalar, ulus üstü güçlerle, ulus devlete kar stratejiler uygulamakta veya stratejilerini belirtilen sosyo-kültürel hassasiyetler üzerine in a etmektedirler.

Kafkasya, Ortado u ve Do u Balkanlarda halklar n etno-demografik da l m n n olu turdu u hudut, ulusal hudutlarla s n rli de ildir. Özellikle Türklük kültürünün tarihinden gelen böylesi bir özelli i vard r. Bu yap , hem kom u ülkeler ve hem de ulus devlet yönetimi ile emperyalist aray lar aras nda sosyo-politik sorunlar yaratmaya ve bölge d emperyal güçlere jeostratejik faaliyet ortam sa lamaktadır.

Biz çal malar m zda; Bat O uz Türklü ü merkezli bu neviden bir strateji ile bölgesel emperyalist stratejilere kar halk kültüründen hareketle bar ve birliktelik getirilebilece i üzerinde duruyoruz. Bölgesel güç, etkinli inin temellerine, bölgesel halk kültürünün konulabilece ini savunuyoruz. Böylece Türk kültür tarihinin yeniden yorumlanmas imkân bulunacaktır. Yeni düzenlemenin kaynaklar n n halk kültürü oldu una inan yoruz.

Halk bilimi ara t r malar m zda, Türk boylar ndan hareketle konuyu ele almakla murad m z halklara yapay etnik kimlikler bulup sonra da Peter Alfrod ve Ezel

Andrews'in Anadolu Türklü üne yapt gibi (1) onlar farklı kültürel kimliklerden hareketle ayrılmaya müsait hale getirip, bu sözde farklılıklardan yola çıkıp millet olma sürecini tamamlam müteaddit devletler kurmuş Türk halklarının sosyolojik gelişme süreçlerini tersine çevirmek olamaz.

Bunun içindir ki Türk soylu halkların ayrı ayrı halk kültür değerleri üzerinde duruyoruz. Kültürel akrabalığın halk kültürü akrabalıklarından yola çıkarak izahını yapmaya çalışıyoruz. Böylece kültür birliğini gerçeğini, halk kültüründen de hareketle izah edilebileceğinin mücadelesini veriyoruz. Herhangi bir etnik farklılık yaratma girişimine karşı kimlik bunalım oluşturma arayışına karşı halk kültüründen hareketle tedbir alınmasını istiyoruz.

1 Peter Alford – Ezel Andrews. Türkiye'de Etnik Gruplar, İstanbul, 1992